

Den 25. august 2011

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Arresthuset i Tønder den 23. oktober 2009

OPFØLGNING

J.nr. 2009-2923-628/PH

Indholdsfortegnelse

Ad 2.1.2.	Beskæftigelsessituationen i Syd- og Sønderjylland	2
Ad 2.1.3.	Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Tønder	2
Ad 2.1.4.	Kompensation for manglende arbejde mv.....	4
Ad 2.1.6.	Værkstedsfaciliteter i Arresthuset i Tønder	4
Ad 2.2.1.	Generelt (undervisning)	5
Ad 2.2.2.	Undervisning i Arresthuset i Tønder	7
Ad 2.3.	Behandling	10
Ad 2.4.	Fritid	10
Ad 3.1.1.	Ændringer siden sidst (bygningsmæssige forhold)	12
Ad 3.1.2.	Den generelle vedligeholdelsesstand.....	13
Ad 3.2.2.	Telefonordningen i Arresthuset i Tønder	13
Ad 3.3.	Talsmandsordning	15
Ad 3.4.	Besøg.....	16
Ad 5.6.	Forhørsceanbringelse	16
Ad 5.7.	Politianmeldelse.....	17
Ad 5.8.	Kompetence.....	17
Opfølgning		19
Underretning		19

Den 3. december 2010 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 23. oktober 2009 af Arresthuset i Tønder. I rapporten bad jeg om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning modtaget en udtalelse af 4. marts 2011 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder udtalelser af 13. januar og 4. februar 2011 fra Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 2.1.2. Beskæftigelsessituationen i Syd- og Sønderjylland

Jeg noterede mig de overvejelser om at etablere anden godkendt aktivitet der fremgik af et opdateret notat af 25. november 2010 om beskæftigelsen i arresthusene i Syd- og Sønderjylland og på Fyn. Jeg bad arrestinspektøren om at oplyse hvad der videre var sket vedrørende dette forhold.

Arrestinspektøren har oplyst at nogle indsatte i en kortere periode har været beskæftiget med fremstilling af julestjerner i cellerne. Der forberedes nu en fremstilling af egne bæreposer, lavet af avispapir. Poserne forventes at kunne beskæftige indsatte på værksted og celler samtidigt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste (og har set at beskæftigelsen med julestjerner, der omfatter flere arresthuse, er omtalt på hjemmesiden www.arresthuset.dk).

Ad 2.1.3. Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Tønder

Arrestforvareren havde oplyst at han overvejede at opdele det arbejde der blev udført i værkstedet, så der også kunne blive beskæftigelse til 2 indsatte i cellerne. Jeg bad om at få oplyst resultatet af disse overvejelser.

Arrestinspektøren har oplyst at arbejdet ikke blev opdelt ved den konkrete opgave da det viste sig uhensigtsmæssigt. Arresthuset har telefonisk over for direktoratet tilføjet at det er pladsforholdene i cellerne og arbejdsemnernes størrelse der gjorde opdelingen uhensigtsmæssig.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ifølge et timeregistreringsskema som jeg havde modtaget sammen med det opdaterede notat af 25. november 2010, var den samlede beskæftigelsesgrad i Arresthuset i Tønder 31,2 pct. for perioden 1. januar 2010 til 31. august 2010. Jeg bad (alligevel) arresthuset om at oplyse nærmere om hvordan beskæftigelsessituationen i arresthuset havde udviklet sig siden inspektionen den 23. oktober 2009. Jeg bemærkede at jeg fra en nyhed den 31. august 2010 på hjemmesiden www.arresthuset.dk var opmærksom på at arresthuset på det tidspunkt lige havde fået (endnu) en ny opgave.

Arrestinspektøren har oplyst at der siden efteråret 2009 har været en del opgaver for især én arbejdsgiver – først og fremmest på grund af regionsværkmesterens annoncekampagne. Samarbejdet med denne arbejdsgiver ophørte i efteråret 2010, men der har siden da været 2 opgaver for en anden arbejdsgiver.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det tilføjes at jeg er bekendt med at bl.a. Arresthuset i Tønder ifølge hjemmesiden www.arresthuset.dk har haft en annoncekampagne i Jyske Vestkysten i første halvdel af 2011, og at der er iværksat en bredere annoncering i Google med henblik på synlighed i forhold til specifikke søgeord.

Jeg er også bekendt med at resultatkravet med hensyn til beskæftigelse er nedsat fra 60 til 45 pct. af budgetbelægningen i resultatkontrakterne med arresthusene for 2011.

Som nævnt overvejede arrestforvareren en arbejdsdeling for så vidt angår det arbejde der på inspektionstidspunktet blev udført i værkstedet. Jeg gik ud fra at arresthuset

også benytter sig af de andre initiativer der var nævnt i et svar af 28. september 2009 fra justitsministeren til Retsudvalget. Jeg gik således ud fra at arresthuset (når der ikke er tilstrækkelig beskæftigelse) overvejer om de indsatte kan tilbydes opgaver med f.eks. yderligere rengøring i arresthuset eller eventuelle mindre vedligeholdelsesopgaver mv. Jeg bad arresthuset om at oplyse hvilke initiativer der har været iværksat i arresthuset.

Arrestinspektøren har oplyst at der har været iværksat en annoncekampagne, og at lokale forsøg med fremstilling af bæreposer er iværksat.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste. Da mit spørgsmål sigtede til tilbud når der ikke er nok beskæftigelse i arresthuset, bemærker jeg at jeg fortsat går ud fra at arresthuset overvejer om de indsatte i en sådan situation kan tilbydes opgaver med f.eks. yderligere rengøring i arresthuset eller eventuelle mindre vedligeholdelsesopgaver mv.

Ad 2.1.4. Kompensation for manglende arbejde mv.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om arresthuset har foretaget kompensation for manglende arbejdsopgaver, og i givet fald hvordan der er kompenseret.

Arrestinspektøren har oplyst at der i sommerperioden har været forlænget gårdtur, og at de indsatte siden oktober 2010 har fået tilbudt cellefællesskab i arbejdstiden når arresthuset ikke har kunnet tilbyde dem beskæftigelse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.1.6. Værkstedsfaciliteter i Arresthuset i Tønder

Det ene af arresthusets 2 værksteder var blevet lovliggjort til værkstedsdrift i årene umiddelbart inden min sidste inspektionen i 2002. Under inspektionen den 23. oktober 2009 blev det oplyst at arresthuset godt kunne tænke sig også at få det andet værksted godkendt til egentlig værkstedsdrift.

Jeg støttede arresthusets ønske om at få foretaget de fornødne bygningsmæssige ændringer så værkstedet kunne blive godkendt til egentlig værkstedsdrift. Jeg henvi-

ste i den forbindelse også til at indretning af ordentlige og egnede produktionsfaciliteter ifølge et notat fra regionsværkmesteren er en blandt flere mulige løsninger til at forbedre beskæftigelsessituationen.

Jeg bad om direktoratets bemærkninger til dette forhold.

Arrestinspektøren har oplyst at det værksted som ikke er godkendt til beskæftigelse, fremover bliver brugt til fritidstilbud da det tidligere kondirum skal bruges til skolestue. Arresthuset er aktuelt i gang med at indrette en større skolestue i kondirummet for at kunne udvide tilbuddet om undervisning.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.2.1. Generelt (undervisning)

Direktoratet har sammen med arrestinspektørerne kortlagt undervisningen i arresthusene i hele landet. Resultatet af undersøgelsen skal anvendes til at genoverveje undervisningen i arresthusene og give kriminalforsorgen et bedre bud på om der er mulighed for at lave en samlet koordineret indsats i forhold til at løfte undervisningen i arresthusene. Undersøgelsen er også blevet brugt til at vurdere (om og) hvordan det sikrede pc-netværk kan installeres i arresthusene. Dette netværk er nu installeret.

Jeg bad direktoratet om at orientere mig om resultatet af den nævnte undersøgelse af undervisningen i arresthusene og hvad det gav anledning til.

Direktoratet har oplyst følgende:

”(...) undersøgelsen, der blev afsluttet i august 2010, havde til hensigt at danne et overblik over undervisningstilbuddene i landets arresthuse. Undersøgelsen bestod i, at alle arresthuse blev aflagt et besøg med henblik på at besigtige undervisningsfaciliteterne og samtlige arrestforvarere blev interviewet om undervisningen i deres respektive arresthuse.

For langt størstedelen svinger antallet af normerede undervisningstimer mellem 4 og 9 timer pr. uge, mens enkelte arresthuse angiver flere timer. Antallet af timer, der sidst blev fastsat i 2001, er baseret på en beregning af belæg. Arresthusene har som hovedregel selv læreren ansat eller har indgået aftale med et fængsel

om brug af dettes lærere. Enkelte lærere er endvidere ansat direkte af direktoratet. Der kan forekomme kombinationer af de nævnte tilknytningsforhold.

Nogle arresthuse oplyser at have problemer med, at planlagte undervisningstimer aflyses i tilfælde af sygdom, ferie mv. Dette skyldes, at undervisningen disse steder er meget personafhængig og dermed sårbar. Typisk vil der være tilbud om undervisning i dansk og matematik på grundskoleniveau. Hertil kommer en række sprogfag, samfundsfag mv., som varierer alt efter lærernes kompetencer. En del arresthuse kan endvidere tilbyde ordblindeundervisning. Der synes generelt at være et ønske om mere temaundervisning, som både kan være alment dannende (livsstilskurser, rygestop, kreative fag mv.) og formelt kompetencegivende undervisning (hygiejnekurser, førstehjælp mv.).

Direktoratet har på baggrund af undersøgelsen fundet behov for at udvikle fælles retningslinjer og minimumsstandarder for undervisningen i arresthusene, hvilket ud over at forbedre undervisningen i det enkelte arresthus også kan medvirke til at muliggøre et mere sammenhængende forløb ved overflytning. Der er dog mange hensyn at tage (ressourcemæssige, praktiske, administrative mv.), ligesom en ensretning af praksis risikerer at gå ud over individuelle ordninger, som i dag fungerer udmærket efter det enkelte arresthus opfattelse. Direktoratet har i første omgang inviteret arrestinspektørerne til en møderække henover foråret 2011, hvor situationen kan drøftes og relevante muligheder og barrierer for at skabe en helhedsorienteret indsats og ensartede tilbud identificeres.”

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om at blive underrettet om resultatet af overvejelserne og til sin tid at få en kopi af de nævnte retningslinjer og minimumsstandarder som jeg forstår vil blive fastsat.

Af et svar på spørgsmål nr. 1198 fra Folketinget Retsudvalg fremgik det at direktoratet havde iværksat et forsøg i Arresthuset i Odense med flere lærere tilknyttet via et samarbejde med Statsfængslet på Søbysøgård. Direktoratet ville i forbindelse med evaluering af dette forsøg overveje mulighederne for at udbrede modellen til de øvrige arresthuse. Jeg bad direktoratet om at underrette mig om resultatet af evalueringen.

Direktoratet har oplyst at erfaringerne fra såvel Arresthuset i Odense som Statsfængslet på Søbysøgård ikke er samlet i en egentlig evaluering, men inddrages i det arbejde som direktoratet er begyndt på sammen med arrestinspektørerne, jf. svaret ovenfor.

I forbindelse med erfaringsopsamlingen har såvel arresthuset som fængslet ved flere lejligheder tilkendegivet over for direktoratet at de anser samarbejdet for gensidigt tilfredsstillende og til gavn for de indsatte. Derfor vil aftaler af lignende karakter indgå som mulig model i de samlede overvejelser som direktoratet har indledt sammen med arrestinspektørerne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.2.2. Undervisning i Arresthuset i Tønder

Arresthuset havde i brev af 26. november 2009 til mig oplyst at arresthuset (på et ikke nærmere angivet tidspunkt) fik bevilget ekstra timer til undervisning. Jeg gik ud fra at der sigtedes til en opnormering der skete i 2001, jf. rapporten om min sidste inspektion af arresthuset. Jeg bad arresthuset om at oplyse om det var korrekt forstået.

Arrestinspektøren har oplyst at det er korrekt forstået.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Selv om jeg gik ud fra at arresthuset i forbindelse med den under pkt. 2.2.1 nævnte undersøgelse af undervisningen i arresthusene havde udtalt sig om behovet for undervisning i arresthuset, bad jeg – i forlængelse af det oplyste under inspektionen om at arresthusene håber og satser på mere undervisning – også arresthuset om at oplyse hvad der fremadrettet er behov for af undervisning.

Arrestinspektøren har oplyst at der er behov for pc-undervisning og flere timer til almindelig skoleundervisning i dansk, regning/matematik og samfundsfag.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har henvist til ovennævnte svar om resultatet af undersøgelsen om undervisning i arresthusene. Direktoratet har derudover oplyst at mulighederne for pc-undervisning styrkes med implementeringen af det sikrede pc-netværk der (som også nævnt ovenfor) nu er taget i brug i arresthusene.

I en udtalelse af 4. marts 2011 i sagen om inspektionen af Arresthuset i Sønderborg har direktoratet oplyst at der på baggrund af de nugældende økonomiske rammer ikke er planer om at tilføre yderligere ressourcer til undervisningen i arresthusene. I udta-

lelser af 21. og 29. juni 2011 i sagerne om mine inspektioner af arresthusene i Esbjerg og Vejle har direktoratet oplyst at direktoratet vil have arresthusenes ønsker om flere ressourcer med i overvejelserne ved tilrettelæggelsen af undervisningen fremover, men direktoratet har samtidig understreget at det kun kan ske inden for de økonomiske rammer som kriminalforsorgen til enhver tid har.

Jeg har noteret mig at der efter arrestinspektørens opfattelse er behov for flere ressourcer til undervisningen i (bl.a.) Arresthuset i Tønder. I sagen om inspektionen af Arresthuset i Sønderborg har jeg også noteret mig det som direktoratet har oplyst om tilførsel af flere ressourcer.

Jeg bad arresthuset om at uddybe hvilke fag (ud over dansk) der undervises i, og om der fortsat er mulighed for "fleksstudium" på VUC, jf. rapporten fra inspektionen i 2002.

Arrestinspektøren har oplyst at der ud over dansk undervises på individuelle niveauer i regning og matematik, og at der få gange har været indsatte der har modtaget undervisning i engelsk og tysk for begyndere. Arresthuset bruger ikke længere fleksstudium i VUC-regi da det ikke længere er muligt at afholde prøver og eksaminer i arresthuset. Arresthusets lærer var indtil for ca. 3 år siden også ansat som timelærer ved VUC og kunne derfor dengang fungere som eksaminator i arresthuset.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset om at oplyse i hvilket omfang der i dag anvendes pc i undervisningen, og om det nu er muligt for de indsatte også at tage pc-kørekort.

Arrestinspektøren har i udtalelsen af 13. januar 2011 oplyst at der på dette tidspunkt ikke var pc-undervisning og derfor heller ikke mulighed for at tage pc-kørekort. Men der var trukket kabler i december 2010 med henblik på at installere 2 pc'er der skal anvendes til undervisning via det sikrede pc-netværk.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har yderligere oplyst at det med det sikrede pc-netværk – der som nævnt nu er taget i brug – vil blive muligt for indsatte at tage pc-kørekort. Direktoratet har i den forbindelse oplyst at der er afholdt kurser for lærere i brugen af det sikrede pc-netværk, herunder de lærere der er tilknyttet et ar-

resthus. Indsatte, herunder varetægtsfængslede, kan således bruge pc-netværket som en del af deres undervisningsaktivitet.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder arresthuset om at oplyse om erfaringerne indtil videre med brugen af det sikrede pc-netværk.

Også fordi der i dag generelt satses mere på undervisning, bad jeg desuden arresthuset om at oplyse om arresthuset eller læreren er opsøgende og således opfordrer indsatte der ikke selv henvender sig, men kan have behov for undervisning, til at deltage i undervisning.

Arrestinspektøren har oplyst at arresthusets lærer løbende holder sig orienteret om nye indsættelser og opsøger de nye afsonere som han tilbyder undervisning. Når de indsatte udtrykker ønske om undervisning – eller bliver interesserede på grund af lærerens smittende engagement – tester læreren den/de indsattes viden i det/de aftalte fag. På baggrund af denne test aftales det med den enkelte indsatte hvilket niveau der skal undervises på.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

I direktoratets svar i sagen om inspektionen af Arresthuset i Sønderborg har direktoratet samtidig bemærket at det ikke er tilstrækkeligt alene at opfordre de indsatte til at melde sig til undervisning. Der bør ligeledes informeres grundigt om undervisningstilbuddets art og omfang med hensyntagen til den indsattes ønsker og behov for undervisning. Direktoratet ville gøre arresthuset og arrestinspektøren opmærksom herpå.

Jeg har noteret mig det oplyste – og har i opfølgingsrapporten om inspektionen af Arresthuset i Sønderborg erklæret mig enig med direktoratet i at de indsatte bør informeres grundigt om undervisningstilbuddene i arresthuset. Jeg går ud fra at læreren informerer de indsatte grundigt om undervisningstilbuddene i arresthuset når han opsøger dem og tilbyder dem undervisning.

Jeg går i øvrigt ud fra at det er en skrivefejl når arrestinspektøren har anført at læreren kontakter nye "afsonere". Jeg går således ud fra at læreren også opsøger nye varetægtsarrestanter med tilbud om undervisning, og at der derfor i stedet for afsonere skulle have stået indsatte.

Ad 2.3. Behandling

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvordan, herunder hvor ofte, motivationsbehandlingen foregår i arresthuset, og hvor mange der normalt deltager i sådan behandling.

Arrestinspektøren har oplyst at motivationsbehandling foregår 2 gange om ugen, og at der er gruppebehandlinger – og i nogle tilfælde behandling af enkeltpersoner. Grupperne har oftest bestået af 4 personer. Der har i alt deltaget 33 indsatte i forbehandling i 2010, og 6 af disse er fortsat i forbehandling. 15 af de indsatte er flyttet til egentlige behandlingstilbud efter endt forbehandling.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden arresthuset om at oplyse hvordan de indsatte orienteres om muligheden for at deltage i motivationsbehandling.

Arrestinspektøren har oplyst at de indsatte orienteres om muligheden for behandling ved indsættelsen. Når der få dage senere føres indsættelsessamtale, anbefales det igen den indsatte at deltage i motivationsbehandling. Inden en uge efter indsættelsen orienteres husets socialrådgivere. Hvis de første forsøg ikke har givet positivt resultat, tager behandleren kontakt til den indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.4. Fritid

Jeg noterede mig at de indsatte nu kan leje en PlayStation til brug i cellen. Jeg bad arresthuset om at oplyse om det var korrekt forstået at det kan ske for en uge ad gangen, og hvor mange PlayStations arresthuset råder over til udlejning til de indsatte.

Arrestinspektøren har bekræftet at PlayStations udlejes for en uge ad gangen.

Arresthuset har desuden oplyst at PS2-konsollerne ofte går i stykker, og at arresthuset kun havde 3-4 spillekonsoller tilbage. Arresthuset overvejer at stoppe udlejning af PS2-konsoller da der i stedet bliver tilbudt fjernsyn med indbygget dvd-afspiller. Ar-

restinspektøren har i den forbindelse nævnt at PS2-konsoller snart vil udgå, og at andre kendte spillekonsoller af sikkerhedsmæssige årsager ikke kan udlejes til de indsatte.

Arrestinspektøren har over for direktoratet telefonisk præciseret at udlejningen af PS2-konsoller stopper endeligt når de sidste 3-4 konsoller ikke virker mere. Arresthuset vurderer at adspredelsen i cellen med at spille PlayStation vil blive erstattet af fjernsyn med indbygget dvd-afspiller.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

En dvd-afspiller kan efter min opfattelse ikke erstatte en PlayStation (eller andre spillekonsoller) der ud over at kunne benyttes som dvd-afspiller også giver mulighed for at spille spil, herunder 2 (eller flere) indsatte sammen, hvilket samtidig øger spillets underholdningsværdi. Da PS2-konsoller snart vil udgå, og andre kendte spillekonsoller ikke kan udlejes til de indsatte, foretager jeg mig dog ikke mere vedrørende det forhold at arresthuset vil stoppe med at udleje PlayStations når de sidste konsoller ikke virker mere. Jeg bemærker i den forbindelse at jeg fra konkrete henvendelser til ombudsmanden er bekendt med at spørgsmålet om udskiftning af "forældede" PS2-konsoller med nyere konsoller er rejst over for direktoratet, bl.a. med henvisning til at det ikke længere er muligt for (alle) de indsatte at købe spil til PlayStation 2. Direktoratet har i den ene sag oplyst at direktoratet på nuværende tidspunkt ikke kan godkende andre spillekonsoller til udlejning end PS2-konsoller.

Jeg bad desuden om at få oplyst om arresthuset fortsat har indrettet et lokale hvor de indsatte på skift, gratis og parvis, kan spille PlayStation i fritiden.

Arrestinspektøren har oplyst at denne ordning er ophørt. Der udlejes nu PlayStations til de indsatte, som kan anvende konsollerne 2 og 2 når der er cellefællesskab i fritiden eller i arbejdstiden (når der ikke kan tilbydes beskæftigelse).

Arrestinspektøren har over for direktoratet supplerende oplyst at den nævnte ordning med opstilling af en enkelt PlayStation til deling blandt alle indsatte blev afskaffet fordi arresthuset fik mulighed for at tilbyde de indsatte en bedre ordning da det blev økonomisk muligt at indkøbe flere PlayStations. Det var herefter ikke længere nødvendigt for de indsatte at deles om en PlayStation.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Arresthuset i Tønder har et køkken til de indsattes brug som imidlertid (stort set) ikke benyttes. Talsmanden fremsatte ønske om at de indsatte i Arresthuset i Tønder fik mulighed for at lave mad i grupper i dette køkken. Han henviste til at det er muligt for de indsatte i f.eks. Arresthuset i Assens. Under min efterfølgende samtale med arrestforvareren oplyste han at arresthuset ikke har ressourcer til den overvågning af de indsatte der skal finde sted når de benytter køkkenet. Da madlavning er en god aktivitet (også som kompensation), vil arresthuset dog gerne have at det bliver muligt for de indsatte at lave mad i køkkenet.

Jeg nævnte at jeg var enig i at madlavning er en god beskæftigelse (også som kompensation når der ikke er arbejde at tilbyde de indsatte). Jeg bad om direktoratets bemærkninger til spørgsmålet om at etablere mulighed for at de indsatte kan benytte køkkenet – under de forudsætninger som direktoratet tidligere i et orienteringsbrev af 29. maj 2001 til arrestinspektørerne har angivet med hensyn til de indsattes adgang til fælles madlavning, jf. direktoratets sag j.nr. SFK 00-264-130.

Arrestinspektøren har oplyst at personalet ikke aktuelt har timer til at starte et madlavningsprojekt med de indsatte, men hvis arrestforvareren kan få bevilget ekstratimer til et sådant projekt, vil han være indstillet på at sætte det i værk.

Direktoratet har oplyst at direktoratet ikke har indvendinger imod at der lejlighedsvis etableres madlavning for indsatte i køkkenet, men det må ske inden for arresthusets nuværende normativ. Direktoratet har bemærket at Arresthuset i Assens ikke har fået tilført yderligere personaletimer i forbindelse med indsattes madlavning.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at arresthuset vil overveje mulighederne for at de indsatte lejlighedsvis kan få tilbud om at lave mad i køkkenet.

Ad 3.1.1. Ændringer siden sidst (bygningsmæssige forhold)

Fra min senere inspektion i februar 2010 af arresthusene i Esbjerg og Vejle var jeg bekendt med at arrestinspektøren havde sat en bygningsanalyse i gang i alle områdets arresthuse for at afdække mulighederne for forbedringer hvis det skulle blive økonomisk muligt. Jeg bad om at blive underrettet om resultatet af gennemgangen af Arresthuset i Tønder.

Arrestinspektøren har oplyst at han sammen med en medarbejder fra embedet i 2009 og starten af 2010 gennemgik området 10 arresthuse med henblik på at vurdere mulighederne for forbedringer og eventuelle kapacitetsudvidelser. På grund af kriminalforsorgens trængte økonomi blev der imidlertid ikke udarbejdet nogen projektbeskrivelser vedrørende de foreslåede ændringer, og der findes heller ikke en skriftlig bygningsanalyse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at der eventuelt senere vil kunne blive tale om at udarbejde en beskrivelse og analyse som nævnt.

Ad 3.1.2. Den generelle vedligeholdelsesstand

Arrestforvareren havde bl.a. oplyst at inventaret i de indsattes celler var slidt og trængte til at blive udskiftet. Jeg bad arresthuset om at oplyse om der siden inspektionen er malet celler og udskiftet (eller repareret) celleinventar, eller om der var planer om det.

Arrestinspektøren har oplyst at nogle celler er malet siden inspektionen – vist nok 7 celler. 2 badeværelser og kondirummet er også malet. Desuden er der repareret og udskiftet inventar og madrasser samt kommet nye stole på alle celler.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 3.2.2. Telefonordningen i Arresthuset i Tønder

I opfølgingsrapporten fra inspektionen af Arresthuset i Tønder i 2002 noterede jeg mig at direktoratet over for arresthuset havde henstillet at reglerne om de indsattes brug af telefon i arresthusets husorden blev præciseret yderligere. Jeg gengav samtidig hvad henstillingen mere præcist gik ud på.

Da afsnittet i arresthusets husorden om afsoneres adgang til at telefonere efter min opfattelse ikke var formuleret fuldt ud i overensstemmelse med direktoratets henstilling i forbindelse med den tidligere inspektion, henstillede jeg til arresthuset at udbygge reglerne i overensstemmelse med direktoratets henstilling. Jeg bad om at blive underrettet om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Arrestinspektøren har oplyst at man vil sørge for at tilføje i arresthusets husorden at afsonere har ret til at telefonere i det omfang det er praktisk muligt. Det vil samtidig blive nævnt at denne ret dog kan begrænses ud fra ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædelsen. Man vil endvidere sørge for at præcisere reglerne for afsoneres adgang til at telefonere med forsvarere mfl.

Det fremgår endvidere af direktoratets udtalelse at arrestinspektøren, bl.a. på baggrund af de bemærkninger der er fremkommet i forbindelse med de seneste inspektions-sager, vil foretage en samlet gennemgang af husordenerne for arresthusene i området med henblik på at sikre at reglerne i alle arresthuse indeholder en gengivelse af hovedindholdet i straffuldbyrdelseslovens § 57. I samme forbindelse vil der også komme en beskrivelse af en afsoners mulighed for kontakt til sin forsvarer. Man vil endvidere – i det omfang der i det enkelte arresthus er behov for det – fastsætte retningslinjer for den praktiske gennemførelse af telefonering, jf. telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om et eksemplar af (den relevante del af) husordenen for Arresthuset i Tønder når den er revideret i overensstemmelse hermed.

Når direktoratet havde afsluttet sine overvejelser om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere, gik jeg ud fra at arresthuset ville tage stilling til om det gav anledning til at ændre det anførte i husordenen om varetægtsarrestanters adgang til private telefonsamtaler.

Arrestinspektøren har oplyst at man vil afvente udfaldet af direktoratets overvejelser om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Direktoratet har efterfølgende i brev af 1. juli 2011 i sagen om min inspektion af Arresthuset i Svendborg oplyst at direktoratets stillingtagen i denne sag er udskudt til efteråret 2011.

Jeg går ud fra at arrestinspektøren også for så vidt angår adgangen for varetægtsarrestanter til at telefonere vil foretage en samlet gennemgang af husordenerne for arresthusene i området i lyset af resultatet af direktoratets overvejelser. Jeg beder om at

blive underrettet om resultatet af denne gennemgang, f.eks. ved kopi af det relevante afsnit i husordenen for Arresthuset i Tønder.

Desuden anbefalede jeg at bemyndigelsen i telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2, og (når de nævnte overvejelser er afsluttet) varetægtsbekendtgørelsens § 79, til at fastsætte nærmere regler om den praktiske gennemførelse af de indsatte ret til at telefonere blev udnyttet. I den nugældende telefonbekendtgørelse (nr. 232 af 5. marts 2011) findes den nævnte bestemmelse ikke længere i § 4, stk. 2, men i § 5, stk. 2.

Jeg bad om at få oplyst hvad der skete i anledning af min anbefaling.

For så vidt angår afsoneres adgang til at telefonere har direktoratet henvist til det anførte ovenfor hvorefter arrestinspektøren i forbindelse med ovennævnte samlede gennemgang også vil fastsætte retningslinjer for den praktiske gennemførelse af denne adgang i det omfang der i det enkelte arresthus er behov for det.

For så vidt angår varetægtsarrestanters adgang til at telefonere har arrestinspektøren oplyst at man vil afvente resultatet af direktoratets overvejelser om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning om resultatet af arrestinspektørens overvejelser om at fastsætte retningslinjer for den praktiske gennemførelse af adgangen til at telefonere i Arresthuset i Tønder.

Ad 3.3. Talsmandsordning

Jeg noterede mig at de indsatte har mulighed for at fremsætte en anmodning om at få en samtale med talsmanden som så vil finde sted enten i den pågældende indsatte egen celle eller i besøgsrummet. Jeg anbefalede at arresthuset orienterer om denne mulighed i afsnittet om talsmandsordningen i husordenen. Jeg bad om at blive underrettet om hvad der skete i anledning af min anbefaling.

Arresthuset har oplyst at talsmanden får udleveret en "talsmandsmappe" hvori der bl.a. er fortrykte ark til at hænge op på opslagstavlen som orienterer om de indsatte muligheder for at tale med talsmanden.

Arresthuset har endvidere oplyst at de indsattes mulighed for at tale med talsmanden vil blive skrevet ind i husordenen ved den næste revision. Arresthuset har i den forbindelse oplyst at husordenen jævnligt revideres.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 3.4. Besøg

Jeg gik ud fra at der stadig er et skab til lagener og kondomer i besøgsrummet. Jeg gik derfor samtidig ud fra at det oplyste i husordenen om at det er muligt at få udleveret kondomer via lægen eller personalet (således) kun er et ekstra tilbud. Jeg bad dog om at få oplyst om det forholder sig sådan.

Arrestinspektøren har oplyst at det er korrekt antaget.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 5.6. Forhørscelleanbringelse

Det fremgik af en af forhørssagerne at den indsatte blev forhørscelleanbragt. Ved et forhør der blev afholdt 2 dage efter, blev den indsatte ikendt en advarsel og udelukket fra fællesskab. Jeg gik ud fra at det ved forhørscelleanbringelsen blev lagt til grund at den indsatte ville blive ikendt strafcelle. Jeg bad arresthuset om at oplyse om den anden betingelse i straffuldbyrdeslovens § 71 for forhørscelleanbringelse (kollusionsfare) var opfyldt.

Arrestinspektøren har telefonisk over for direktoratet bekræftet at det ved forhørscelleanbringelsen blev lagt til grund at den indsatte ville blive ikendt strafcelle.

Arrestinspektøren har desuden oplyst at betingelsen om kollusionsfare i straffuldbyrdeslovens § 71 var opfyldt ved forhørscelleanbringelsen. Arrestinspektøren har henvist til at den indsatte forventedes at ville påvirke sine medindsatte i uheldig retning – hvilket også skete til trods for anbringelsen. Denne begrundelse blev dog ikke meddelt den indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil, men har samtidig bemærket at den indsatte efter direktoratets opfattelse burde have været meddelt denne begrundelse. Direktoratet har meddelt arrestinspektøren dette.

Jeg har noteret mig det oplyste og er enig med direktoratet i at den indsatte burde have fået en begrundelse som nævnt, jf. disciplinærstrafbekendtgørelsens § 3, stk. 3. Jeg har samtidig noteret mig at direktoratet har gjort arrestinspektøren bekendt med sin opfattelse.

Ad 5.7. Politianmeldelse

I 2 konkrete sager hvor der blev fundet euforiserende stoffer (hash), var der ikke oplysning om at der var indgivet politianmeldelse. I sagerne var der tale om fund af henholdsvis "hashmix" og "hash".

Jeg bad arresthuset om at oplyse om der i disse sager blev indgivet politianmeldelse. Hvis det var tilfældet, bad jeg også om at få oplyst om politiet i den forbindelse blev orienteret om udfaldet af disciplinærsagen, jf. pkt. 11, 3. afsnit, i disciplinærstrafvejledningen, om den indsatte blev orienteret, og om der i så fald var gjort notat om orienteringen af den indsatte i den indsattes personjournal.

Arrestinspektøren har oplyst at der ikke blev indgivet politianmeldelse i disse sager.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har gjort arrestinspektøren opmærksom på at der skal foretages politianmeldelse ved fund af euforiserende stoffer, uanset mængde.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder direktoratets tilkendegivelse over for arrestinspektøren.

Ad 5.8. Kompetence

Arrestinspektøren har udarbejdet "Delegationsregler for arresthusene i Syd- og Sønderjylland og Fyn", der har været gældende siden 1. april 2008. Ifølge disse regler var kompetencen til at træffe afgørelse i (alle) disciplinærsager delegeret til arrestforvarerne, der ikke uden arrestinspektørens samtykke kan delegere denne kompetence videre.

5 af bødeforlæggene var udfærdiget af en fængselsfunktionær. Jeg bad om at få oplyst om de pågældende funktionærer havde kompetence til at behandle disse sager.

Arrestinspektøren har oplyst at delegationsreglerne er rettet, og at fængselsbetjentene nu har kompetence til at udfærdige bødeforlæg. De reviderede delegationsregler er den 4. januar 2011 udsendt til alle områdets arresthuse.

Direktoratet har på baggrund af arrestinspektørens svar lagt til grund at fængselsbetjentene i de nævnte sager ikke havde kompetence til at udfærdige bødeforlæg. Direktoratet har udtalt at direktoratet finder det beklageligt at kompetencereglerne ikke blev overholdt i sagerne, og at direktoratet har meddelt arrestinspektøren dette.

Direktoratet har noteret sig at problemstillingen fremadrettet er løst på den måde at fængselsbetjentene nu er blevet tildelt denne kompetence.

Jeg er enig med direktoratet i at det er beklageligt at fængselsbetjente har truffet afgørelse i sager om bødeforlæg, da de efter de delegationsregler der gjaldt indtil den 4. januar 2011, ikke havde kompetence hertil.

Også jeg har noteret mig at fængselsbetjente nu er tillagt kompetence til at træffe afgørelse i sådanne sager. Jeg har ingen bemærkninger til denne delegation. Jeg har i den forbindelse noteret mig at bødeforlægssager er indgået i den gennemgang af sager som arrestinspektøren har foretaget som led i sit tilsyn med behandlingen af sager i arresthuset, jf. også nedenfor. Jeg går ud fra at det også vil være tilfældet fremover i alle arresthusene i området.

I sagen om inspektionen i 2008 af Arresthuset i Assens havde arrestinspektøren oplyst at arrestinspektøren ifølge resultatkontrakten for 2010 mellem områdets arresthuse og direktoratet er forpligtet til at foretage stikprøvevis kontrol af brugen af forhørsprotokollen og normalreaktionsskemaet i områdets arresthuse. I sagen om inspektionen samme dag af Arresthuset i Svendborg havde arrestinspektøren oplyst at det var hensigten at der 2 gange om året skulle foretages gennemgang af disciplinærsager mv. i arresthusene i Syd- og Sønderjylland samt på Fyn. Under inspektionerne i oktober 2009 blev det oplyst at arrestinspektøren var i færd med en undersøgelse af området for anvendelse af disciplinærstraf, og jeg bad om oplysning om resultatet af denne undersøgelse for så vidt angår Arresthuset i Tønder.

Arrestinspektøren har vedlagt 2 (udaterede) notater om interne inspektioner af arresthuset i Tønder der har omfattet en gennemgang af både forhørssager og bødeforlægssager (samt sager om udelukkelse fra fællesskab og i det ene tilfælde også magtanvendelse; i notaterne er det tillige oplyst at der ingen sager var om anvendelse

af håndjern, og i det ene tilfælde heller ikke om anvendelse af magt). Det ene notat omfatter sager for en periode af 2009, og det andet sager for det meste af 2010. De sager der er omtalt i førstnævnte notat, er ikke sammenfaldende med de sager som jeg har gennemgået i rapporten, men sager der ligger (umiddelbart) forud herfor.

Notatet om gennemgang af sager fra 2010 er et endeligt notat, mens notatet om gennemgang af sager fra 2009 ikke er angivet som et endeligt notat.

Jeg har noteret mig indholdet af arrestinspektørens notater, og at det udtrykkeligt fremgår af notatet om gennemgang af sager fra 2010, at arresthusets bemærkninger er indarbejdet i notatet. Jeg går ud fra at arrestinspektøren også har drøftet de spørgsmål der er stillet til de enkelte sager i det andet notat, med arresthuset, jf. oplysningen om denne fremgangsmåde i sagen om min inspektion af Arresthuset i Svendborg i 2008. Det bemærkes for en ordens skyld at jeg ikke har taget stilling til arrestinspektørens gennemgang af de enkelte sager (som jeg ikke kender nærmere).

Opfølgning

Jeg afventer underretning mv. om enkelte forhold. Jeg beder også denne gang om at arresthuset og arrestinspektøren sender deres svar tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Underretning

Denne rapport sendes til Arresthuset i Tønder, Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lenart Frandsen
Inspektionschef